

Redovisning av 2019 års arbete inom Ekerö Pastorats och Ekerö kommuns samverkan vid etablering av nyanlända.

Syftet med parternas överenskommelse

Överenskommelsen syftar till att skapa bred samverkan och mobilisera civilsamhället i Ekerö kommun i välkommandet av nyanlända och ensamkommande för att påskynda etablering och social förankring, minska psykisk ohälsa och korta väg till praktik och arbete.

Bakgrund

Ekerö kommun har under flera år arbetat aktivt med integrationsfrågor. 2015 beviljades Ekerö kommun §37a medel och anställde en projektledare för integration med uppdrag att underlätta och intensifiera kommunens samverkan med civilsamhället kring välkomnande av nyanlända. Tillsammans skapades nätverket "Öar utan gränser". I detta samverkar Ekerö kommun och det civila samhället för att välkomna nyanlända mälaröbor, skapa mötesplatser och underlätta för delaktighet och gemenskap i lokalsamhället. Med utgångspunkt från detta projekt påbörjades ett samarbete mellan Ekerö kommun och Ekerö pastorat med målsättning att utveckla en samverksansplattform för att effektivisera och individanpassa bosättning och integration av nyanlända. Även detta arbete tilldelades initialt §37 medel och har sedan starten 2016 bestått av en rad olika insatser som mynnat ut i ett välfungerande välkomnande nätverk som påskyndat social förankring och skapat stort inflöde av skänkes saker som underlättat för nyanlända kommuninvånarens etablering i sin nya bostadsort och bostad. Resultatet har kunnat uppnås tack vare bred samverkan mellan Ekerö pastorat, berörda enheter inom Ekerö kommun, nätverket "Öar utan gränser" inklusive övriga trossamfund verksamma på Mälaröarna, den ideella föreningen Välkommen till Mälaröarna och många andra aktörer och organisationer i civilsamhället. Sedan starten den 1 november 2016 har parterna tecknat en överenskommelse som årligen förlängts. För att möta aktuella utmaningar har insatsen ständigt behövts vidareutvecklas, fler kommunala enheter involverats, nya lösningar prövats och utvärderats. Under processens gång har behovet av implementering hos båda parter, långsiktiga insatser och kommunöverskridande samverkan blivit allt tydligare.

Ekerö pastorat

POSTADRESS: BOX 116, 178 22 EKERÖ

BESÖKSADRESS: Björkudsv 2

TELEFON: +46(8)56038700

Målgrupp

Insatserna inom ramen för samverkan riktar sig främst till utlandsfödda i behov av stöd vid etablering, språkträning, introduktion till den svenska arbetsmarknaden eller i behov av sociala sammanhang och sysselsättning för personlig utveckling.

Utfört arbete och lärdomar 2019

Samverkan och implementering

Under hösten har arbetet fortsatt med att ta fram ramar för en långsiktig samarbetsform mellan Ekerö kommun och Ekerö pastorat. Arbetet har mynnat ut i ett förslag till Idéburet offentligt partnerskap. Ett förslag som möjliggör en långsiktighet som främjar kvalitet och utveckling med målgruppernas behov i fokus. Ett förslag som underlättar för Ekerö pastorats fortsatta satsningar på sociala innovationer inom områden som integration av nyanlända, arbetsintegration av personer utanför reguljär arbetsmarknad, insatser, verksamheter och arbets sätt som tillgodoser samhällsbehov som kommunen annars skulle ha svårt att möta. Ekerö pastorat har under 2019 gjort flera satsningar inom återbruksprojektet, startat inkluderande språkfrämjande och socialt stärkande verksamheter och gjort ett avstamp inom sociala innovationer för arbetsintegration.

Återbruksprojektet

Under 2019 har Ekerö pastorats integrationssamordnare förmedlat och koordinerat ständigt ökande volymer återbrukbara möbler, köksgeråd, kläder, barnvagnar mm från privatpersoner och secondhandverksamheter till nyanlända i syfte att underlätta bosättning, erbjuda ett alternativ till hemutrustningslån och skuldsättning i samband med anvisning, samt visa på ett hållbart alternativ till nykonsumtion. Samverkan har skett med samtliga secondhandverksamheter på öarna samt med Mäklaringen Ekerö och Circle K i Träkvista som lånat ut släp och möjliggjort kostnadsfria möbeltransporter. Många transporter har skett med hjälp av samverkan med nätverket inom den så kallade "dragkroksklubben" som är en undersektion inom den ideella föreningen Välkommen till Mälarsöarna. Under oktober 2018 tillsatte Ekerö pastorat en sk. "Extratjänst" för att klara den ökade efterfrågan och inflödeshanteringen av återbrukbart. Detta i kombination med att bil införskaffats för integrationsarbetet och volontärer rekryterats till återbruksprojektet har möjliggjort att betydligt fler transporter med möbler kunnat rulla, nya familjer snabbare fått hjälp att komma iordning i sina hem, en freeshop kunnat iordningställas och bemannas 5 dagar/

Ekerö pastorat

POSTADRESS: BOX 116, 178 22 EKERÖ

BESÖKSADRESS: Björkudsv 2

TELEFON: +46(8)56038700

vecka för mottagande och utlämning. Alla dessa åtgärder har markant effektiviserat flödet av skänkekassaker. Att anställa en arabisktalande medarbetare via extratjänst har även varit ett ovärderligt språkligt stöd vid välkomnande av många nya familjer.

Utmaningar

Extratjänster har under året tagits bort och därmed en plötsligt minskad arbetsinsats inom återbruket från oktober, ett tapp på 40 tim/vecka. Detta i kombination med att integrationssamordnarens arbetsuppgifter och roll förändrats innebar ett tydligt avbräck i det effektiviserade arbetet som byggts upp under året. Ett ytterligare bakslag för återbruksprojektet kom i slutet av oktober i och med att freeshopen behövde stängas och all inlämning av skänkekassaker dit stoppats. Den lokal som socialkontoret hyrt för mellanlandning av efterfrågade skänkekassaker är så liten att köksgeråd, lampor, hemtextilier, skor, kläder, barnvagnar och möbler omöjligt får plats. Under 2019 har Ekerö pastorat upplåtit ett förråd för all möbelförvaring. Till denna plats krävs biltransport. I lokalen i Ekerö centrum där freeshopen iordningställs har endast sådant man på egen hand kan bära hem förvarats. Dock har bl.a. kläder, barnvagnar ej fått plats och förvarats utanför den hyrda ytan varpå klagomål inkommit från Kommunens fastighetskontor. Dessa ytor har nu frigjorts med påföljd att hyrd yta är belamrad, ingen säker förmedling är möjlig varpå freeshopen behövt stängas. Kommunen ser över möjlighet att hyra mer lämpad lokal alt. större yta för ändamålet. Tidpunkten för stoppet är olycklig då efterfrågan och behovet av vinterkläder och skor just nu är som allra störst.

Åtgärd

Frågan kring återbrukets fortsatta utformning bör skyndsamt diskuteras. Vid kommande styrgruppsmöte bör allas lärdomar och erfarenheter från de senaste årens arbete vägas in. Utifrån en samlad bild bör sedan en hållbar strategi tas fram för fortsatt insats.

Vänkskapsmatchningar, stöd och socialförankring

På Mälaröarna har det sedan 2016 funnits flera möjligheter till vänkskapsmatchningar där nyanlända och etablerade mötts, matchningarna som byggt på frivillighet och ömsesidigt intresse. Syftet har varit att skapa jämlika möten mellan vänner som annars inte skulle ha mötts. Ekerö pastorat har under 2019 fortsatt sitt nära samarbete med den ideella föreningen Välkommen till Mälaröarna och dess undersektioner:

Ekerö pastorat

POSTADRESS: BOX 116, 178 22 EKERÖ

BESÖKSADRESS: Björkuddsv 2

TELEFON: +46(8)56038700

- Vänfamiljnätverket-för matchningar mellan nyanlända och etablerade familjer.
- Mälaröarnas-EBO (eget boende) grupp- för stöd till ensamkommande över 18 som riskerat hemlöshet. I samverkan med föreningen har Ekerö Pastorat stöttat unga vuxna som riskerat hemlöshet och de som bor kvar i frivilliga familjehem.
- Kulturkompis-Ekerö- matchningsmöjlighet där nyanlända och etablerade fått gå på kulturevent tillsammans. Kulturkompis var ursprungligen ett samarbete med Kulturkompis-Stockholm. Under 2019 har detta initiativ varit vilande, mer fokus har legat på samverkan med Songlines och Ekerö kulturskola för att skapa kulturmöten mellan unga. Det har bjudits in till diverse prova-på aktiviteter inom sång, dans, parkour, gitarr, och cirkusakrobatik.
- Dragkroksklubben, nätverk av privatpersoner som hjälper till och transporterar möbler till nyanlända familjer
- Läxhjälparna, volontärer som stöttar många ensamkommande med studier.

Syftet med matchningarna har varit att bidra till ett öppnare samhälle och påskynda social förankring för nyanlända Mälaröbor.

Under åren som gått sedan 2016 har vi kunnat se hur de lokala utmaningarna och behoven förändrats. Initialt låg stort fokus på möbelstöd och vänskapsmatchningar. I början av 2016 hörde många privatpersoner av sig på eget initiativ till integrationssamordnaren och ville engagera sig som "vänfamilj" för att välkomna en nyanländ familj. Genom intervjuer med nyanlända familjer, vänfamiljer och annat utvärderingsarbete har vi konstaterat att det som haft störst effekt för upplevelsen av inkludering och sammanhang vid anvisning till Ekerö är att man fått tidig kontakt med integrationssamordnare och därigenom ett välkomnande nätverk i civilsamhället, fått guidning och hjälp att hitta skänkessaker till sitt hem, hitta till öppna inkluderande mötesplatser snarare än enskilda matchningar. För ett fåtal har vänskapsmatchningar lett till varaktiga vänskapsrelationer. Några har i intervjuer svarat att det var värdefullt initialt men att det efter några träffar rann ut i sanden. Betydligt fler har hittat nya varaktiga vänskapsrelationer genom möbelkörningar, språkcaféer och andra öppna mötesplatser, barnens skola och idrottssammanhang. Detta har gjort att allt mindre fokus legat på enskilda matchningar och mer på att skapa fler inkluderande öppna verksamheter och uppmuntra privatpersoner som vill skänka saker att själva eller i sällskap med integrationssamordnare, och om det behövs tolkande volontär, förmedla direkt till behövande familj.

Ekerö pastorat

POSTADRESS: BOX 116, 178 22 EKERÖ

BESÖKSADRESS: Björkudsv 2

TELEFON: +46(8)56038700

Ekeröpastorat har under 2019 gjort om lokaler i Ekebyhovskyrkan för att bättre kunna möta behovet av fler öppna, inkluderande språkfrämjande och psykiskt stärkande verksamheter. Ekebyhovskyrkan har genom satsningen blivit en ny träffpunkt för nyanlända. Detta har varit ett led i parternas gemensamma satsning på att fånga upp nyanlända kvinnor som är hemma med små barn i väntat på förskoleplats, nyligen mottagna kvotfamiljer, vuxna i väntan på SFI-placering och de med psykisk och fysisk ohälsa som inte klarar ordinarie SFI-sammanhang. Till Ekebyhovskyrkan kommer idag nyanlända för att träna svenska under volontärledda "Vardagssvenska"-pass, skapa tillsammans i "Målarverkstan" eller delta på öppna förskolan.

Två förmiddagar i veckan erbjuds "vardagssvenska". Utöver språkträning är detta ett forum där vi tar upp samhällsfrågor, jämställdhet, barn och kvinnors rättigheter, lär oss om varandras högtider, källsortering, mm. Ett av passen anordnas ihop med öppna förskolan och då finns det möjlighet för besökarna att gå mellan verksamheterna och att delta i öppna förskolans sångsamling. Att "sjunga språket" genom enkla barnsånger ihop med föräldralediga och barn har varit ett uppskattat inslag och ett bra komplement i språkträningen.

En förmiddag per vecka har det erbjudits "Målarverkstad" dit man kan komma för att skapa tillsammans med en bildterapeut från kulturhälsan. Här har deltagarna fått möjlighet att skapa i olika material, träffa nya vänner och träna svenska.

Utmaningar

Målarverkstan har varit mycket uppskattad och en bra lågtröskelverksamhet som varit flera kvotfamiljers första vardagsrutin samt en sluss vidare till Vardagssvenskan och öppna förskolan. Bildterapeutarvode och materialinköp har finansierats genom externt sökta medel från Stockholms stift. Då ingen extern finansiering finns för nästa år är det i nuläget mycket tveksamt om det blir ekonomiskt möjligt att driva Målarverkstan vidare. Andra utmaningar med dessa öppna verksamheter är att det oftast inte räcker med informationsspridning om att de finns. Det krävs även resurser för att "ta någon i handen" och följa med till ny aktivitet. För att bryta isolering och uppnå effekter på individnivå i form av förbättrad psykisk hälsa, minskad stress och upplevelse av social förankring räcker det inte med enstaka aktiviteter. Det behöver skapas nya rutiner i vardagen och kontinuitet.

Åtgärd

Ekerö pastorat

POSTADRESS: BOX 116, 178 22 EKERÖ

BESÖKSADRESS: Björkudsv 2

TELEFON: +46(8)56038700

Under året har vi kunnat se de positiva effekterna av detta i några fall där integrationssamordnare, boendestödjare och handläggare teamat ihop kring en specifik individ. Detta arbetssätt skulle kunna tillämpas i betydligt större utsträckning inte bara för dem med extra stora utmaningar och behov utan även för nyligen anvisade familjer och nyblivna mammor.

Ekerö pastorat ser just nu över hur diakonala resurser bör omfördelas 2020 för att räckta till för samtliga målgrupper och behov, samt om alternativa verksamheter kan erbjudas med likande effekt för aktuell målgrupp. För att ännu fler skall kunna ta del av satsningen krävs en bättre samverkan mellan parterna och nya rutiner kring hur målgruppen nås och lotsas till den här typen av öppna verksamheter. På så vis kan vi snabbare identifiera vilka som aktivt bör bjudas in och tillsammans sänka trösklar för att individer skall våga delta och fortsätta.

Korta väg till praktik och arbete

Hittills har stort fokus för Kommunens samverkan med civilsamhället legat på mottagande, bosättning och initial social inkludering. Idag handlar det i än högre grad om möjligheterna att hitta långsiktiga former för att fortsätta stötta de nyanlända, såväl inom etableringen som efter avslutad etableringstid. Det handlar om boende och vägen till arbete och självförsörjning. Flera enheter inom kommunen har uttryckt stora behov av möjligheter till språkträning och strukturerad meningsfull arbetsplatsträning. Verksamheter utan höga krav på produktion och som kan rusta deltagare ett steg närmre den ordinarie arbetsmarkanden. Denna typ av arbete finns inte i kommunen idag, utan arbetsplatser av detta slag bör skapas i samverkan med civilsamhället. Detta behov gäller såväl kvinnor som män, även om behovet är störst bland nyanlända kvinnor.

Ekerö pastorat har under 2019 arbetat aktivt med arbetsintegrationsfrågor för att möta dessa behov. Arbetet inleddes under 2018 när pastoratet valdes ut som en av tre församlingar inom Stockholms stift för att vara med i en satsning kring "Idéburen innovation i Svenska kyrkan". Målet från Stiftets sida var att sprida goda exempel kring församlingars arbete med arbetsintegration och social innovation mot segregation. Målgrupp i fokus var nyanlända kvinnor. Projektet har genomförts i samverkan med Arbetsförmedlingen, Stockholmsstift med extern finansiering från Innovationsmyndigheten Vinnova.

Genom intervjuer med nyanlända kvinnor på Ekerö kartlades olika intressen, kvinnornas tankar kring en tänkbar väg mot arbete och önskemål kring framtida verksamheter för

Ekerö pastorat

POSTADRESS: BOX 116, 178 22 EKERÖ

BESÖKSADRESS: Björkudsv 2

TELEFON: +46(8)56038700

språkpraktik. Detta låg sedan till grund för det fortsatta arbetet. För Ekerö pastorat var målet med projektet att försöka starta en innovativ diakonal verksamhet som på sikt skulle kunna fungera som en språngbräda till ett hållbart arbetsliv för dem av oss som av olika anledningar står utanför. Under början av 2019 har en syverkstad för språkpraktik och arbetsträning tagit form, utrustning införskaffats, sykkunnig verkstadsansvarig projektanställt och deltagare tagits emot. Konsult har tagits in för att få hjälp att hitta socialt-, ekonomiskt-, och miljömässigt hållbara strategier för verksamheten. Skänkta jeans, skjortor och tyger tas till vara och blir nya produkter. Alla intäkter återinvesteras i verksamheten. Prioriteringen för 2019 har varit språkpraktikplatser för kvinnor med stort fokus på språkträning. Under 2019 var målsättningen 6 deltagare. Ett mål som kunnat uppnås tack vare nära samarbete med handläggare på Socialkontoret, jobbcoacher på Ekerö jobbcener och personal på CVA. Sedan i mars har 6 nyanlända kvinnor, med 5 olika modersmål erbjudits språkpraktik i verkstan. Två deltagare har slussats vidare till arbete respektive yrkesutbildning. Under hösten har arbete pågått med produktutveckling, kvalitetssäkring, St:MARY certifiering och implementering av projektet inom ramen för Ekerö pastorats diakonala arbete.

Arbetsträning inom syverkstan utgår ifrån MARY-metodiken. För att kunna kvalitetssäkra både bemötande och arbetsprocess gick integrationssamordnare, diakoner och syverkstadsansvarig utbildning inom MARY-metoden redan i början av 2019.

S:t Mary är ett diakonalt arbete inom Svenska kyrkan och är till sin kärna en metod (MARY) som tagits fram med syfte att kvalitetssäkra arbetsträning, rehabilitering och praktik för människor långt från arbetsmarknaden. I metoden är det särskilt viktigt att ta tillvara individens egna förmågor till ökad egenmakt, delaktighet och ansvar. MARY bygger på nyckelorden Meningsfullhet, Arbetsgemenskap, Rehabilitering och Yrkesstolthet, ord som även utgör S:t Marys värdegrund. MARY-metodiken baseras på vedertagna metoder och synsätt för att främja rehabilitering, egenmakt och personlig utveckling. Metoderna är inte unika. Det är helheten som är unik.

För mer information om S:t Mary och MARY metoden se

<https://www.svenskakyrkan.se/ekero/st-mary>

Utmaningar

Många stora kliv framåt har tagits under året men det finns samtidigt många utmaningar inom Ekerö pastorats arbetsintegrations satsningar. Under 2019 har arbetet till stor del varit

Ekerö pastorat

POSTADRESS: BOX 116, 178 22 EKERÖ

BESÖKSADRESS: Björkudsv 2

TELEFON: +46(8)56038700

finansierats genom externa medel med support från konsulter och Stockholms stift. Resurser som försvinner vid årsskiftet. Beslut har under hösten tagits om att fortsätta verksamheten och försöka ställa om mot en drift i linje med arbetsintegrerande sociala företag. För långsiktighet kommer det därmed krävas intäkter via både försäljning av produkter och arbetsintegrationstjänster. Intäkter som kan återinvesteras i verksamheten. Detta ställer stora krav både på bemötandekvaliteten för deltagarna och produktkvaliteten för kunder. Det förutsätter även förändringar och nya arbetssätt inom diakonin. För att få en praktikplats i syverkstaden har det endast krävts ett intresse för sömnad och motivation att delta och inga krav på svenska kunskaper vilket i sig medför utmaningar när det kommer till tydlighet i instruktioner och slutlig produktkvalitet. Inom MARY-metodiken är det av stor vikt att deltagare ges utrymme till lärande i sin egen takt utan stress och press.

Åtgärd

För att verksamheten ska bli hållbar, kunna möta den ökande produkt efterfrågan samtidigt som varje deltagare erbjuds lagom utmaningar i sin egen takt behöver man framöver rekrytera även deltagare med mer sömnadskunskap, arbetsförmedlingen behöver involveras vid beslut om placering och handledararvode/deltager avtalas. Ekerö pastorat kommer delta i ett utvecklingsarbete inom S:t Mary under 2020 för att säkerställa att deltagarna i en S:t Mary verksamhet oavsett geografisk plats får samma möjlighet att uppleva att insatsen är meningsfull, rehabiliterande och ger ökad självkänsla, uppleva god arbetsgemenskap och känna stolthet över utfört arbete.

Övriga maningar

Som skrevs inledningsvis syftar överenskommelsen till att skapa bred samverkan och mobilisera civilsamhället i Ekerö kommun i välkommandet av nyanlända och ensamkommande för att påskynda etablering och social förankring, minska psykisk ohälsa och korta väg till praktik och arbete. Under det gångna året har Ekerö pastorat och integrationssamordnaren kunnat bevittna hur en enskild fråga raserat många av de goda effekter som uppnåtts genom här beskrivna insatser och som varit målet med samverkan. Det handlar om bostadsfrågan. Det är en svår utmaning som upptagit mycket av integrationssamordnarens arbete det senaste året. Ett arbete som handlat om stöd till familjer, barn, ensamkommande och ensamma vuxna att hitta bostad på andrahandsmarknaden inför att kommunens ansvar upphör i samband med bl.a. familjeåterförening, åldersuppskrivning/18 –årsdagen, de fyra åren efter anvisning går mot

Ekerö pastorat

POSTADRESS: BOX 116, 178 22 EKERÖ

BESÖKSADRESS: Björkudsv 2

TELEFON: +46(8)56038700

sitt slut och därmed den tid som kommunen enligt lag, samt lokala politiska beslut är ålagd att bistå med bostad. Detta innebär en oerhörd stress för alla inblandade, ofta får barnen extra illa då de tar ett stort ansvar i frågan, oftast är det de som är bäst på svenska och digitala medier vilket gör att mycket av boendeletandet och pressen hamnar på dem.

Åtgärd

Detta problem har ingen given lösning men det är i samverkan och framtagande av gemensamma strategier vi kan ta oss an den. Det kanske är här som ett IOP kan bli som mest verksamt. Ska vi kunna uppnå de gemensamt uppsatta målen med samverkan går det inte att se förbi denna centrala fråga. Barnkonventionen blir lag samtidigt som ett stort antal familjer, vuxna och ensamkommande i träningslägenheter planeras skrivas ut från kommunala boenden nästa och efterföljande år vilket gör detta till en viktig fråga för omgående diskussion i styrgruppen. Redan idag sker samverkan mellan integrationssamordnaren och socialkontoret kring frågor som rör bostadsletande för behövande. Flera alternativa boenden har ordnats fram på detta vis. Dock kommer det krävas betydligt större satsningar och åtgärder för att boendefrågan inte ska motverka de positiva effekterna som överenskommenheten mellan parterna syftar till att uppnå.

Ekerö pastorat

POSTADRESS: BOX 116, 178 22 EKERÖ

BESÖKSADRESS: Björkudsv 2

TELEFON: +46(8)56038700